

PAVOL JANÍK

Dost' bolo proklamácií

Pri príležitosti výročia deklarácie slovenskej zvrchovanosti som si uvedomil, že už uplynulo dosť veľa času na to, aby sa spoločnosť konečne prestala deliť na takých a onakých stúpcov. Nerobím si však ilúzie a chápem, že všade na svete sú dôležitejšie rodiny, rody, kmene, rodokmene a najmä obchodné súručenstvá, v ktorých ruka ruku myje, ako iné kritériá posudzovania ľudí.

Jedna vec je istá – čím viac niekto skloňuje vznešené pojmy, tým väčšmi treba pochybovať o tom, či sa nimi ich horlivý propagátor skutočne riadi. Veď z masy a za masou signatárov vyhlásenia slovenskej suverenity sa vyklúla úzka skupina zbohatlíkov a rovnako to bolo po roku 1998, keď sa vymenila dovtedajšia vládna garnitúra vedená Vladimírom Mečiarom. Takže, milí nekritickí obdivovatelia koalície či opozície, východu či západu, ráčte si uvedomiť, že vždy je väčšina ľudí na smiech politickým a ekonomickým elitám, teda – stručne povedané – záujmovým skupinám bez ohľadu na ich proklamované hodnoty.

Pre bohatých sú jedinou hodnotou peniaze. Názorným príkladom je autor, ktorý už za socializmu na základe 12 či 14 piesňových textov ročne sa dokázal stať oficiálnym milionárom, ku ktorým nepatrili ani vtedajší politickí papaláši či kapitáni priemyslu. Svoje obchodné schopnosti zúročil aj známou predvolebnou piesňou pre HZDS, ku ktorej autorstvu sa však dodnes nehlási.

V tejto súvislosti zrejme musím poznamenať, že – okrem Vladimíra Mečiara a mňa – všetci vedia, že som bol vysoký predstaviteľ jeho politického hnutia, hoci som len telefonicky súhlasil s mojím niekdajším spolužiakom z Vysokej školy múzických umení, ktorý navrhol, aby sme spolu s významným

výtvarníkom a karikaturistom boli členmi apolitického občianskeho petičného výboru pre prípravu referenda s cieľom zakázať privatizáciu strategických podnikov. Naivne som si myslel, že chcu využiť moje niekoľkoročné profesionálne skúsenosti s reklamnou tvorbou. Kampaň však pripravoval môj niekdajší kolega z nemenovanej medzinárodnej agentúry a bola taká nenápadná, že som si ju nevšimol ani ja a nedostal som ani jediný propagačný odznak – dnes som ho mohol mať aspoň na pamiatku. Príslušné finančné toky však určite prebehli, ale – samozrejme – mimo mňa.

Kto by po podobných zážitkoch ešte veril komukoľvek a čomukoľvek? Dnes už celkom chápem tých, ktorí apriórne odmietali akúkoľvek slovenskú symboliku. Nielen preto, že som od roku 2000 čestným členom Únie českých spisovateľov a že môj starý otec pochádzal z južných Čiech, sa pokladám za českého spisovateľa píšuceho po slovensky. Veď aj v Nórsku majú dva spisovné a úradné jazyky: bokmål a nynorsk. A tak to bolo aj v Československu. Jednoducho – slovenský národ neexistuje, je to len politická konštrukcia evanjelických a najmä katolíckych kruhov. Ešte väčšmi sa to vzťahuje na ťažko skúšanú Juhosláviu, kde na základe náboženskej príslušnosti sa niekdajšia srbochorvátčina rozpadla nielen na pravoslávnu srbčinu a katolícku chorvátčinu, ale aj na moslimskú bosniančinu a zo srbčiny sa dokonca odseparovala štátna čiernohorčina.

Čo dodať na záver? Azda sa už len vrátiť na začiatok. Politici a ich nasledovníci, ktorí sa doteraz pretekajú v tom, kto bol za deklaráciu slovenskej zvrchovanosti a kto nebol, by si mali konečne uvedomiť, aké je to trápne na pozadí troch desaťročí reálneho spoločenského vývoja. Z akýchkoľvek vyhlásení a sľubov sa nikto nenaje, ani si nezlepší kvalitu života. Veď podľa tvrdení zamatových revolucionárov z konca roka 1989 Československo malo do piatich rokov dosiahnuť úroveň Rakúska. A podľa proklamácií národnárov sa samostatné Slovensko malo stať druhým Švajčiarskom.

Pozrime sa už len na zopár faktov. Priemerná mzda v ČR predstavuje 1 280 EUR, v Rakúsku 3 811 EUR, na Slovensku 1 086 EUR a vo Švajčiarsku 5 581 EUR. V Nórsku 4 000 EUR. Ak by sme sa ohraničili len na Európsku úniu, ktorej členmi nie sú ani Švajčiarsko ani Nórsko, tak ČR je na 19. mieste a Slovensko na 25. priečke, teda tretie od konca – pred Rumunskom a Bulharskom. Medzi ČR a SR sa nachádzajú Chorvátsko, Grécko, Poľsko, Maďarsko a Lotyšsko. Pred ČR je Dánsko, Luxembursko, Nemecko, Rakúsko, Belgicko, Fínsko, Švédsko, Francúzsko, Holandsko, Taliansko, Španielsko, Cyprus, Slovinsko, Estónsko,

Portugalsko, Litva a Malta. Takže naozaj a celkom vážne oznámme širokej verejnosti i mocenskej vrchnosti, že dosť bolo proklamácií. Nedajú sa jesť, uložiť do banky a už ani počúvať.

Mgr. art. Pavol Janík, PhD. (magister artis et philosophiae doctor)

predseda Spolku slovenských spisovateľov (2003 – 2007)

tajomník Spolku slovenských spisovateľov (1998 – 2003, 2007 – 2013)

šéfredaktor časopisu Spolku slovenských spisovateľov Literárny týždenník (2010 – 2013)

Jeho diela preložili do 28 jazykov a publikovali v 45 krajinách.

http://pavoljanik.sk/periodika_2.html